

Kertomusluonnoksesta annetut lausunnot

Eduskunnan lausumien toimeenpano (1/2014)
341/54/2011

Liikenne- ja viestintäministeriö, 18.12.2013, LVM/2250/02/2013.

Maa- ja metsätalousministeriö, 18.12.2013, dnro 2379/413/2013.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 23.12.2013, OKM/18/202/2013.

Sosiaali- ja terveysministeriö, 20.12.2013, STM/4576/2013.

Valtioneuvoston kanslia, 16.12.2013, VNK/1334/03/2013.

LVM/2250/02/2013

18.12.2013

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiontalouden tarkastusviraston kirje 2.12.2013 (341/54/2011)

Lausunto tarkastuskertomusluonnokseen Eduskunnan lausumien toimeenpano

Valtiontalouden tarkastusvirasto on kirjeellään 2.12.2013 pyytänyt lausuntoa tarkastuskertomusluonnokseen Eduskunnan lausumien toimeenpano. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastuksellaan paneutunut tärkeää asiaa. Lausumamenettelyn tarkoituksenmukaisuutta on perusteltua arvioida. Nykyinen menettely on hallinnollisesti raskas ja sen tuloksellisuutta on tarpeen arvioida. LVM:n hallinnonalalla on runsaasti lausumia. Kertomusluonnoksessa on hyvin tuotu esille kehittämiskohteet (s.50). Ministeriön näkemyksen mukaan kaikki kehittämisehdotukset ovat kannatettavia.

Ottaen huomioon valtionhallinnon ohjausjärjestelmien kehittämistavoitteet, on perusteltua, että lausumamenettelyä arvioitaisiin suhteessa muuhun ohjausjärjestelmään siten, että hallitusohjelma ja sen toimeenpano sekä lausumat sovitetaan yhteen. Yhä enemmän on siirrytty hallituskausikohtaiseen suunnitteluun ja raportointiin, joten lausumien rajaaminen koskemaan ao. hallituskautta on perusteltua.

Tarkastuskertomusluonnoksessa mainittu lausumien voimassaoloajan rajoittaminen parantaisi lausumien toimeenpanoa. Jos voimassaoloaika olisi enintään kolme vuotta, niin silloin ao. vaalikauden eduskunta itse arvioisi kautensa ajan, onko asia mennyt hyvään suuntaan. Toisaalta jos lausuma annettaisiin viimeisinä vuosina, se jäisi voimaan vielä kun seuraava vaalikausi alkaa. Uusi eduskunta arvioisi miten asiaa pitäisi seurata. Tällöin siis lausuma olisi voimassa joko vaalikauden tai siirtyisi seuraavan vaalikauden alkuun.

Lausumien kytkeminen muuhun ohjausjärjestelmään voitaisiin toteuttaa myös siten, että ne automaattisesti raukeaisivat vaalikauden vaihtuessa. Vaalikausi vaihtuu loppukeväästä. Käytännössä siis vaalien ollessa keväällä 2015, lausumat raukeaisivat. On kuitenkin otettava huomioon, että valtion raportointijärjestelmä toimii kalenterivuositain. Tilinpäätös kattaa sekä alkuvuoden että loppuvuoden 2015. Tästä syystä lausumat voisivat olla voimassa kunkin vaalikauden vaihtuessa ao. vuoden loppuun. Silloin vaalien jälkeinen hallitus raportoi seuraavana keväänä, katsooko se edelleen lausumien voimassaoloajan jatkuvan. Jos annettuja lausumia ei seuraava hallitus ohjelmoi mihinkään, niitä ei periaatteessa ole hyväksytty toteutettavaksi. Tällaisia ovat erityisesti lausumat säädösaloitteiksi tai lausumat resursseihin liittyen. Yksittäisten resurssien

lisäämiseen liittyvät lausumat ovat ongelmallisia valtionhallinnon kehysmenettelyn ollessa keskeisenä ohjausvälineenä.

Jaana Kuusisto
Talousjohtaja

Tuija Päivärinta
Neuvotteleva virkamies

Jakelu   Liikennepolitiikan osasto
              Viestintäpolitiikan osasto
              Yleinen osasto

18.12.2013

Dnro 2379/413/2013

EI-JULKINEN

JulkL 6 ja 9 §

valtionalouden tarkastusvirasto

valtionalouden tarkastusviraston lausuntopyyntö 2.12.2013 (341/54/2011)

LAUSUNTO EDUSKUNNAN LAUSUMIA KOSKEVASTA TARKASTUSKERTOMUKSESTA

Valtionalouden tarkastusvirasto on pyytänyt maa- ja metsätalousministeriöltä lausuntoa luonnoksesta Eduskunnan lausumia koskevaksi tarkastuskertomukseksi. Maa- ja metsätalousministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ministeriö pitää tarkastuksessa tehtyjä havaintoja perusteltuina ja tarkastuskertomusluonnokseen sisältyviä lausumamenettelyn kehittämismahdollisuuksia kannatettavina. Erityisen kannatettavana voidaan pitää ehdotusta lausumatietokannan uudistamisesta siten, että ministeriöt voisivat lisätä siihen tietoja toimenpiteistä, joihin on ryhdytty lausumien perusteella. Tämän toivotaan keventävän hallituksen vuosikertomukseen liittyvää raportointia.

Lisäksi ministeriö esittää seuraavat yksittäisiä lausumia koskevat täsmennykset:

Rehulain muutoksen vaikutusten seuranta (EV 119/2007)

Asiaa on käsitelty tarkastuskertomuksen sivulla 32. Kuvaus ei sisällä kaikkia selvityksen laajuuden arvioimisen kannalta merkityksellisiä näkökohtia. Vaikka kansallisella rehulailta pantiin täytäntöön useita EY-säädöksiä, eivät nämä pääsääntöisesti olleet uusia, vaan jo aikaisemman rehulain aikana voimassa olleita. Uusi rehuhygieniasta koskeva EU-asetus vuonna 2006 edellytti kaikkien rehualan toimijoiden rekisteröintiä. Suurin osa toimijoista oli rekisterissä jo tätä ennen. Muutos koski näin ollen alkutuotannon toimijoita, kuljetusliikkeitä ja tukku- ja vähittäiskauppoja. Alkutuotannon toimijoiden massarekisteröinti toteutettiin tukihauun yhteydessä vuosina 2007-2009 siten, että nämä merkittiin rekisteriin tukihakemuksessa annetun suostumuksen perusteella. Muutos toteutettiin kaiken kaikkiaan varsin vähäisin resurssein ja toimijalle ilmaisena. Koska muutoksen vaikutukset olivat vähäiset edellä kuvatusta toteutustavasta johtuen, myöskään laajakantoiseen vaikutusten seurantaselvitykseen ei ollut perusteita. Seuranta olisi voinut muodostaa itse muutosta suuremman hallinnollisen taakan.

Ministeriö toivoo, että tämä huomioitaisiin esimerkiksi tarkastuskertomuksen tekstissä esimerkiksi seuraavasti:

Toinen suppea jälkiseuranta annettiin rehulain muutoksista. Vuonna 2006 oli tullut voimaan EY:n rehuhygieniasta-asetus, joka edellytti kaikkien rehualan toimijoiden rekisteröitymistä. Alkutuotannon toimijat olivat uusi, määrällisesti suurin rekisteröitävä kohde. Rekisteröinti mahdollistettiin tukihakulomakkeella, eikä siitä koitunut toimijalle kustannuksia.

Lausumassa eduskunta oli edellyttänyt, että rehulain muutoksen vaikutuksia seurataan ja että vaikutuksista annetaan selvitys maa- ja metsätalousvaliokunnalle (EV 119/2007). Maa- ja metsätalousministeriö antoi selvityksen osana vuoden 2010 hallituksen toimenpidekertomusta (s. 225). Toimenpidekertomuksessa kerrotaan lain vaikutuksista noin puolen sivun verran. Tekstissä ei arvioida esimerkiksi viranomaisille ja rehualan toimijoille koituneita kustannuksia. Maa- ja metsätalousministeriön virkamieheltä saadun tiedon mukaan erillistä selvitystä lain kustannusvaikutuksista ei tehty, sillä kustannukset olivat pienimuotoisia. Hallinnollinen lisätyö hoidettiin silloisilla resursseilla. Rehulain vaikutuksista annettu jälkiseuranta on niin pienimuotoinen, ettei sen voida katsoa täyttävän jälkiseurantalausuman vaatimusta.

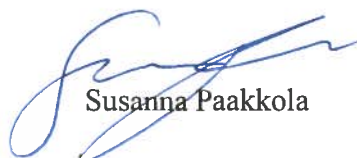
Hukkakauran torjunnan tehostaminen (EV 213/2001, MmVL 16/2009)

Asiaa on käsitelty tarkastuskertomuksen sivulla 42. Hukkakauran torjuntasuunnitelmiin on viime vuosina varattu talousarvioon 30 000 euroa. Maaseutuelinkeinoviranomaiset ja ELY-keskukset tekevät torjuntasuunnitelmia etenkin pahiten saastuneille alueille. Aiemmin talousarvioon oli varattu rahaa myös hukkakaurakorvauksiin 66 000 (100 000 euroa vuosina 2010 ja 2011). Hukkakaurakorvauksia ei kuitenkaan ole voitu maksaa valtiontukina enää vuoden 2011 jälkeen, sillä Euroopan komission tulkinnan mukaan hukkakaura ei ole kasvintuhooja, joten maksuille ei löydy perusteita hukkakauralainsäädännöstä. Korvaavan tukijärjestelmän kehittäminen olisi myös ollut vaikeaa, joten jäljelle jäivät hukkakauran torjuntasuunnitelmat. Hukkakaurakorvausten ongelmana oli myös se, että läheskään kaikki tukea hakeneet tilat eivät saaneet korvauksia. Hukkakaurakorvauksia voitiin maksaa keskimäärin vain 30 prosenttia haetuista korvauksista. Kysymys ei ollut pelkästään tarkoitusta varten osoitettujen varojen riittävydestä, vaan myös EU:n lainsäädännön asettamista rajoituksista.

Kansliapäällikön sijainen,
osastopäällikkö

Pentti Lähteenoja

Lainsäädäntöneuvos

Susanna Paakkola

TIEDOKSI kansliapäällikkö Husu-Kallio, MMM osastot

23.12.2013

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Viite 341/54/2011

Asia **OKM lausunto - Tarkastuskertomusluonnos Eduskunnan lausumien toimeenpano**

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntoa eduskunnan lausumien toimeenpanoa koskevasta tarkastuskertomusluonnoksesta. Pyydettyä lausuntoaan opetus- ja kulttuuriministeriö esittää seuraavaa:

Tarkastuskertomuksen (s. 42) mukaan sivistysvaliokunta (SiVL 7/2009) oli sitä mieltä, ettei hallitus ollut toteuttanut riittävästi lausumaa, jonka mukaan tuli selvittää vanhojen valokuvien tekijänoikeussuojaa koskevat määrittelyt (EV 100/2005, 3. lausuma). Valiokunnan mielestä sääntelyä vanhojen valokuvien tekijänoikeuksista tuli edelleen selkeyttää. Lausuma oli annettu lokakuussa 2005 ja valiokunta kommentoi lausumaa alkuvuonna 2009. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että se on antanut 1.11.2013 asiassa seikkaperäisen lausunnon sivistysvaliokunnalle valiokunnan pyynnöstä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt lisäksi esittämään näkemyksiä tarkastusviraston alustavista kannanotoista. Tarkastusvirasto on tarkastuskertomusluonnoksessaan esittänyt erityisesti seuraavia kehittämissuhteita:

- lausumien määrän vähentäminen
- lausumien konkreettisuuden ja toteutettavuuden parantaminen
- lausumien voimassaoloajan rajoittaminen
- vuoropuhelun lisääminen eduskunnan, hallituksen ja hallinnon välillä
- palautteen antaminen ministeriöille lausumien toimeenpanosta
- kertomusmenettelyn tehostaminen
- lausumatietokannan kehittäminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää edellä mainittuja kehittämissuhteita kannatettavina.

Kansliapäällikön sijainen,
Kansainvälisten asiain johtaja

Jaana Palojärvi

Johtaja

Matti Väisänen

Tiedoksi Opetus- ja kulttuuriministeriön osastot ja erilliset yksiköt

Asia: VTV; eduskunnan lausumien toimeenpano; STM:n lausunto
Asianumero: STM/4576/2013
STM:n käsittelijä: Koski Jaana STM
STM:n käsittelijän puhelinnumero: +358 2951 63519

Hei

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole korjaus- eikä täsmennysehdotuksia tarkastuskertomusluonnokseen (341/54/2011)

Terveisin

Jaana Koski

Hallintoylijohtaja

Tämä viesti on lähetetty STM:n asiankäsittelyjärjestelmästä.

Lisätietoja saat asiaa hoitavalta käsittelijältä yllä mainitussa puhelinnumerossa.

16.12.2013

VNK/1334/03/2013

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Asia

TARKASTUSKERTOMUSLUONNOS EDUSKUNNAN LAUSUMIEN TOIMEENPANO

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt lausuntoa kertomusluonnoksestaan, joka koskee eduskunnan lausumien toimeenpanoa. Lausuntopyyntöön tarkoituksena on erityisesti varmistaa, ettei kertomukseen sisälly virheitä, joilla olisi vaikutusta tarkastuksen kannanottoihin, sekä kuulla näkemys tarkastusviraston alustavista kannanotoista.

Valtioneuvoston kanslia pitää erittäin hyvänä, että lausumamenettelyä on pystytty näin perusteellisesti kartoittamaan ja esittämään konkreettisia kehittämismahdollisuuksia. Kanslian näkemyksen mukaan tässä yhteydessä olisi voitu myös arvioida eduskunnan tilinmuistutuskannanottoja ja muita kannanottoja.

Sisällön osalta kanslia kiinnittää huomiota siihen, että kertomusluonnoksessa on monipuolisesti selvitetty eri tahojen esittämiä näkemyksiä siitä, miten lausumat velvoittavat valtioneuvostoa. Erilaisten näkemysten johdosta tulisi tarkemmin perustella luonnoksessa mahdollisesti sitaattina esitetty toteamus, jonka mukaan periaatteessa hallituksen tulee toteuttaa kaikki lausumat. Toisaalla kertomusluonnoksessa esimerkiksi todetaan, että hallitus voi jättää lausuman toteuttamatta ja esitetään perusteltuja syitä toteuttamatta jättämiseen erinäisissä tilanteissa. Kertomusluonnoksessa siteerattujen arvioiden osalta olisi myös varmistettava niiden pitävyyden tämän päivän kontekstissa, jos ne on annettu kauan sitten toisenlaisessa säädösympäristössä.

Lausumamenettelyn kehittämiseen valtioneuvoston kanslia suhtautuu myönteisesti. Kertomusluonnoksessa on useita konkreettisia ehdotuksia, joiden toteuttamista on syytä arvioida tarkemmin, kun kertomus on tullut julkiseksi. Yksi ehdotuksista on lausumien voimassaoloajan rajoittaminen. Tältä osin olisi valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan lopullisessa kertomuksessa syytä arvioida lausumien mahdollista raukeamista vaalikauden jälkeen siihen liittyvistä ongelmista huolimatta myös perustuslaillisen kansanvaltaisuuden toteutumisen näkökulmasta, kun uuden eduskunnan luonnollisestikin olisi mahdollista uudistaa edellisen eduskunnan hyväksymät lausumat.

Alivaltiosihteeri

Hallitusneuvos

Timo Lankinen

Arno Liukko